

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Рівненського обласного
інституту післядипломної
педагогічної освіти

02 грудня 2019 року № 189/1

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

ПІСЛЯДИПЛОМНА ОСВІТА ДЛЯ ОСІБ ІЗ ВИЩОЮ ОСВІТОЮ

(підвищення кваліфікації)

Галузь знань: 01 Освіта/педагогіка

Спеціальність: 011 Науки про освіту

Спеціалізація: Завідувачі, методисти методичних служб

Напрямок: розвиток професійних компетентностей; психолого-фізіологічні особливості здобувачів освіти певного віку, основи андрагогіки; використання інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в освітньому процесі; інклюзивна компетентність

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Освітню програму розглянуто та схвалено на засіданні кафедри філософії, економіки та менеджменту освіти Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол № 08 від 09 вересня 2019 р.).

Освітню програму затверджено Вченою радою Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол № 06 від 17 листопада 2019 р.) та введено в дію наказом ректора № 189/1 від 02 грудня 2019 р.

ПЕРЕДМОВА

Освітню програму розроблено проєктною групою Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти згідно з вимогами Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», наказу Міністерства освіти і науки України від 13.12.2018 № 1392 «Про затвердження Типової освітньої програми організації і проведення підвищення кваліфікації керівних кадрів закладів загальної середньої освіти», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р, а також рекомендаційного листа МОН України від 28.04.2017 № 1/9-239.

Програму укладено на базі другого рівня вищої освіти (спеціаліст/магістр) та відповідає 8 рівню Національної рамки кваліфікацій.

Розроблено проєктною групою у складі:

1. Долід В.В. к.і.н., доцент, проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи;
2. Лютко О.М., к.філос.н., доцент, завідувач кафедри філософії, економіки та менеджменту освіти;
3. Мельник Н.А., к.пед.н., проректор з науково-методичної роботи.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Загальні положення

Освітня програма підвищення кваліфікації завідувачів, методистів методичних служб (далі – Програма) є документом, який визначає зміст, структуру й обсяг навчально-тематичних планів і включає анотації аудиторних занять. Навчання за Програмою є основним видом підвищення кваліфікації завідувачів, методистів методичних служб. Нормативна частина Програми регламентує структуру та основний зміст очно-дистанційної форми підвищення кваліфікації.

Програма використовується в процесі:

- визначення профілів професійних компетентностей;
- визначення форм оцінювання результатів навчання слухачів;
- розроблення навчально-тематичних планів.

Нормативна частина ОП включає навчальний план – документ, який визначає структуру, перелік та обсяг навчальних занять системи підвищення кваліфікації слухачів відповідно до категорії.

Навчально-тематичні плани укладені для навчання за очно-дистанційною формою. На кожну сесію розробляються конкретні навчально-тематичні плани та розклади занять.

Навчально-тематичний план підвищення кваліфікації є нормативним документом, який визначає основний зміст професійної програми підготовки слухачів та передбачає навчання:

за соціально-гуманітарним модулем – удосконалення та оновлення знань і умінь із правових, економічних, політологічних, управлінських, соціогуманітарних та інших питань професійної діяльності завідувачів, методистів методичних служб;

за професійним модулем – здобуття додаткових знань і умінь із новітніх досягнень у галузі освіти та виховання відповідно до вимог професійно-кваліфікаційних характеристик слухачів;

за фаховим модулем – удосконалення рівня управлінської та науково-методичної компетентності слухачів, сприяння їх професійному й особистісному розвитку в умовах соціальних трансформацій;

за діагностико-аналітичним модулем – визначення рівня підготовки слухачів курсів, з'ясування найбільш актуальних проблем у формуванні професійної компетентності, контроль навчальних досягнень.

Модулі формуються за певною тематикою. Тематичний зміст модулів передбачає варіативність розробки конкретних навчально-тематичних планів.

Зміст освітньої програми розкриває інноваційні підходи до формування професійної компетентності завідувачів, методистів методичних служб, враховує використання сучасних педагогічних технологій і методик, інтерактивних форм навчання дорослих, методологічні основи управління,

теорії і практики сучасного освітнього процесу, напрями оновлення змісту, форм і методів організації методичної роботи.

1.2. Цільова аудиторія:

Завідувачі, методисти методичних служб

1.3. Мета програми

Метою освітньої програми є модернізація професійних компетентностей завідувачів, методистів методичних служб для ефективного управління відповідно до вимог Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» з урахуванням основних напрямів державної політики в галузі освіти, її європейського вектора розвитку, особливостей соціально-економічного розвитку територій у процесі децентралізації влади в Україні.

Освітня програма забезпечить наступні результати навчання:

знання та розуміння сучасних тенденцій розвитку освіти;

здатність до планування, організації, здійснення науково-методичної роботи різних видів і форм, спрямованої на підвищення професіоналізму, педагогічної майстерності педагогічних працівників; надання методичної, консультативної допомоги педагогічним працівникам щодо впровадження сучасних освітніх технологій, методик і форм навчання; вивчення, узагальнення, впровадження в практику роботи педагогічного досвіду з метою підвищення результативності й ефективності професійної діяльності педагогів;

уміння координувати діяльність методичних кабінетів закладів освіти, районних (міських) циклових методичних комісій (об'єднань) і методичних комісій (об'єднань) закладів освіти;

здатність до застосування інструментарію офісних та інших прикладних програм;

уміння надавати підтримку педагогічним працівникам закладів освіти для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами;

здатність до проектування власного професійного розвитку з метою надання якісних освітніх послуг, ефективного виконання посадово-функціональних обов'язків.

1.4. Профілі базових компетентностей завідувачів, методистів методичних служб

Головна ідея підвищення кваліфікації завідувачів, методистів методичних служб полягає в забезпеченні індивідуально-особистісного та професійно-діяльнісного самовдосконалення слухачів на основі активізації їхньої базової освіти, набутого професійного і життєвого досвіду відповідно до індивідуально-особистих інтересів, соціальних запитів держави щодо ефективного виконання посадово-функціональних обов'язків.

Профілі базових компетентностей завідувачів, методистів методичних служб містять основні індивідуально-особистісні та професійно-діяльнісні якості, необхідні для успішного виконання стратегічної мети і завдань реформування загальної середньої освіти:

1.4.1. Інтегральна компетентність. За основу використовується опис відповідного кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій.

Кваліфікаційний рівень 8: здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та / або професійної практики

Орієнтовний перелік загальних і спеціальних компетентностей.

1.4.2. Загальні компетентності

Освітологічна: здатність інтегрувати знання з сучасної філософії та соціології освіти, культурології, освітньої політики й економіки освіти в цілісну стратегію освітньої діяльності на засадах еколюдиноцентризму, демонструвати відповідні цінності у професійній діяльності.

Нормативно-правова: здатність організовувати діяльність фахівців системи освіти та/або власну професійну діяльність на основі нормативно-правових документів, вимог безпеки життєдіяльності, ринку освітніх послуг, автономії закладу / установи / організації освіти та академічної свободи тощо.

1.4.3. Спеціальні (фахові, предметні, посадово-функціональні) компетентності

Управлінська: планувати, організовувати та контролювати професійну / освітню діяльність суб'єктів та / або власну професійну діяльність відповідно до сучасних вимог; володіти управлінськими технологіями супроводу та забезпечення якості освітнього процесу, організації освітнього середовища закладу / установи / організації в умовах реформ і соціальних трансформацій; здатність створювати умови та здійснювати професійну діяльність на засадах лідерства та педагогіки партнерства; здатність мотивувати себе та інших суб'єктів освітнього процесу цілеспрямовано рухатися до спільної мети.

Соціально-психологічна: здатність забезпечувати оптимальні соціально-психологічні умови професійної діяльності в умовах діалогу культур; сприяти взаємодії та згуртованості фахівців системи освіти, конструктивно розв'язувати професійні конфлікти, налагоджувати їх взаємодію з іншими освітніми організаціями, їх керівниками, іншими організаціями, що причетні до освітнього процесу; володіти формами та методами підтримки й розвитку / саморозвитку всіх його суб'єктів.

Науково-методична: здатність упроваджувати сучасні форми, методи, технології освіти у професійній діяльності; конструктивно оцінювати зміст освіти, якість надання освітніх послуг і результатів роботи педагогічних працівників, проводити експертизу освітнього середовища, надавати консультації педагогічним працівникам всіх рівнів і типів закладів, узагальнювати власний управлінський / педагогічний / науково-педагогічний досвід і презентувати його педагогічній спільноті; рецензувати та готувати до видання науково-методичні матеріали з питань професійної діяльності та її вдосконалення.

Інноваційно-дослідницька: здатність інноваційно вирішувати наукові / практичні професійні завдання; планувати, організовувати та здійснювати експериментальні дослідження щодо визначення оптимальних умов функціонування освітніх організацій; розвитку суб'єктів освітнього процесу; психолого-педагогічного та / або управлінського супроводу й

підтримки інноваційних форм і методів роботи закладу освіти; визначати науково обґрунтовані перспективи інноваційних проєктів у галузі освіти тощо.

Компететність з інформальної освіти та професійно-особистісного розвитку: здатність здійснювати освітню (самоосвітню) діяльність з метою оновлення, вдосконалення, розвитку посадово-функціональних компететностей; мотивувати себе та інших до професійного й особистісного зростання; розвивати (саморозвивати) та вдосконалювати (самоудосконалювати) професійно важливі якості особистості фахівців системи освіти (громадянськість, відповідальність, рефлексивність, толерантність, здатність до діалогічної взаємодії та ін.); ціннісні орієнтації, що спрямовані на всебічний розвиток особистості всіх суб'єктів освітнього процесу як найвищої цінності суспільства.

Інформаційно-комунікаційна: здатність використовувати сучасні цифрові технології, комп'ютерну техніку, е-педагогіку, що дозволяють створювати сучасне освітнє середовище і досягати цілей професійної діяльності та професійно-особистісного розвитку суб'єктів освітнього процесу, у тому числі: мережеві системи пошуку й обробки інформації; електронні бібліотечні ресурси та технології, мультимедійне обладнання; комп'ютерні програми статистичної обробки та візуалізації даних моніторингу, результатів експериментального дослідження та ін.

2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

2.1. Зміст та обсяг освітньої програми

Зміст освітньої програми враховує особливості професійної діяльності завідувачів, методистів методичних служб в умовах реформування освіти, а також перспективи впровадження Нової української школи і визначається: вимогами суспільства знань щодо забезпечення закладів освіти висококваліфікованими фахівцями; основними напрямками державної політики у галузі освіти; Національною рамкою кваліфікації, освітніми стандартами, вимогами до компетентностей педагогічних працівників; запитами замовників освітніх послуг.

2.2. Форма та структура освітньої програми

Освітня програма передбачає очно-дистанційну форму навчання.

Очно-дистанційна форма навчання організовується шляхом проведення аудиторних та самостійних видів робіт:

інтерактивних лекцій;

тематичних дискусій;

практичних занять (семінарів, практикумів, тренінгів, майстер-класів тощо);

самостійної роботи слухачів;

контрольних заходів (організаційно-настановне заняття, конференція з обміну досвідом, вхідне та вихідне комплексне діагностування).

Обсяг освітньої програми складає 120 годин (4 кредити ЄКТС).

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

підвищення кваліфікації завідувачів, методистів методичних служб
(120 годин)

Назви модулів і тем	Форма навчання			Усього
	Лекція, дискусія	Практичне заняття	Контроль	
Модуль 1. Соціально-гуманітарний				
Тема 1. Атестація та сертифікація педагогічних працівників як складові професійного розвитку	2			2
Тема 2. Сучасний стан розвитку освіти. Реалізація Концепції НУШ		2		4
Тема 3. Організація роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладі освіти	2			2

Тема 4. Нормативно-правове забезпечення освітнього процесу в закладі освіти	2			2
Тема 5. Професійна підготовка педагога до роботи в умовах НУШ		2		
Усього годин за модулем	6	4		10
Модуль 2. Професійний				
2.1. Педагогічна інноватика				
Тема 1. Інноваційні методи навчання та виховання учнів	2	2		4
Тема 2. Тренінгові технології навчання		2		2
Тема 3. Наскрізне виховання цінностей	2			2
Тема 4. Освітній потенціал гри LEGO «6 цеглинок»		2		2
Усього годин	4	6		10
2.2. Педагогічна психологія та інклюзивна освіта				
Тема 1. Попередження професійного вигорання як умова забезпечення ефективної педагогічної діяльності		2		2
Тема 2. Психологічні основи управління конфліктами в освітньому середовищі		2		2
Тема 3. Психологія педагогічної діяльності в умовах Нової української школи	2			2
Тема 4. Організація навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами		2		2
Тема 5. Психолого-педагогічні технології інклюзивного навчання	2			2
Тема 6. Інноваційні підходи щодо профілактики негативних проявів у поведінці дітей та підлітків. Булінг і мобінг		2		2
Усього годин	4	8		12
2.3. Розвиток наукової дисципліни				
Тема 1. Психолого-педагогічний супровід пошуково-дослідницької діяльності педагогічних працівників		2		2
Тема 2. Сучасний зміст і аспекти виховання	2			2

Тема 3. Моніторинг як інноваційний інструмент удосконалення якості освіти	2			2
Тема 4. Сучасні підходи в освіті: сутність та реалізація	2			2
Тема 5. Інтеграційні процеси у змісті загальної середньої освіти		2		2
Усього годин	6	4		10
2.4. Інформаційні та комунікаційні технології				
Тема 1. Розвиток інформаційно-цифрової компетентності педагога в умовах Нової української школи	2			2
Тема 2. Використання інструментів текстового процесора для створення дидактичних матеріалів		2		2
Тема 3. Створення дидактичних матеріалів засобами електронних таблиць		2		2
Тема 4. Мультимедійна підтримка освітнього процесу інструментами редактора презентацій		2		2
Тема 5. Використання інтернет-ресурсів в освітньому процесі		2		2
Тема 6. Методика використання цифрових освітніх ресурсів	2			2
Тема 7. Організація самоосвітньої діяльності в інформаційно-освітньому середовищі дистанційного навчання		2		2
Усього годин	4	10		14
Усього годин за модулем	18	28		46
Модуль 3. Фаховий				
3.1. Менеджмент і лідерство				
Тема 1. Формування стратегії розвитку закладу освіти		2		2
Тема 2. Впровадження проектної діяльності в практику закладу освіти		2		2
Тема 3. Документаційний супровід освітнього та управлінського процесів у закладі загальної середньої освіти		2		2
Тема 4. Організація науково-методичної роботи з педагогічними працівниками в умовах компетентнісної освіти	2			2

Тема 5. Професійна компетентність працівників методичної служби	2			2
Тема 6. Управління змінами у закладі освіти	2			2
Тема 7. Особливості управління людськими ресурсами в закладі освіти	2			2
Тема 8. Лідерство, як елемент розвитку закладу освіти: поняття та сутність ситуативного лідерства		2		2
Тема 9. Функції управління в освіті та здійснення контролю за веденням ділової документації	2			2
Тема 10. Удосконалення освітнього процесу в умовах особистісно орієнтованої освіти	2			2
Тема 11. Сучасні аспекти теорії та практики виховання в освітньому просторі України	2			2
Тема 12. Функції та принципи методичної роботи з педагогічними кадрами	2			2
Тема 13. Педагогічна діагностика та навчальна діяльність у системі методичної роботи		2		2
Тема 14. Внутрішня система забезпечення якості освіти: алгоритм розбудови	2	4		6
Тема 15. Організаційно-методичні засади роботи з педагогічними кадрами в умовах профільного навчання	2			2
Тема 16. Технології розробки концепцій, комплексно-цільових програм, проектів		2		2
Тема 17. Урок в умовах нової української школи: технології і методики проведення та аналізу. Нові ролі вчителя		2		2
Тема 18. Педагогічний аналіз занять у системі методичної роботи		2		2
Тема 19. Вивчення, узагальнення та впровадження педагогічного досвіду: технологічний та методичний аспекти	2			2
Тема 20. Моніторингові дослідження в системі методичної роботи	2			2
Усього годин	24	20		44
3.2. Спецкурси				
Формування та реалізація кадрової політики закладу освіти	6	8		14
Усього годин	6	8		14

Усього годин за модулем	30	28		58
Модуль 4. Діагностико-аналітичний				
Організаційно-настановне заняття			1	1
Вхідне комплексне діагностування			1	1
Вихідне комплексне діагностування			1	1
Конференція з обміну досвідом			3	3
Усього годин за модулем			6	6
Усього	54	60	6	120

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Модуль 1. Соціально-гуманітарний

Актуальність модуля. Соціогуманітарний модуль виконує функцію оновлення й удосконалення знань і вмінь із філософських, правових, економічних, політичних та інших актуальних питань діяльності слухача.

Мета модуля: удосконалення загальної та спеціальної компетентностей завідувачів, методистів методичних служб, поглиблення та розширення уявлень щодо сучасної філософії освіти, етичних засад професійної діяльності, нормативно-правового забезпечення діяльності системи освіти.

Завдання модуля:

- сформувати уявлення про філософсько-світоглядні засади сучасної освіти;
- визначити провідні напрямки і складові модернізації освіти для її інноваційного розвитку;
- підвищити правову грамотність завідувачів, методистів методичних служб;
- підвищити культуру ведення ділової документації;
- формувати потребу у вивченні сучасних пріоритетів гуманітарної науки;
- формувати комунікативну компетенцію, критичне мислення, навички самостійного аналізу й аргументованого оцінювання сприйнятого матеріалу.

Тема 1. Атестація та сертифікація педагогічних працівників як складові професійного розвитку

Сучасні виклики та вимоги до професійного розвитку педагогічних працівників (професійні стандарти, базові компетентності). Підвищення кваліфікації у системі професійної підготовки педагогічних кадрів. Організація та проведення атестації педагогічних працівників: нормативний та науково-методичний аспекти. Умови та порядок присвоєння кваліфікаційних категорій і педагогічних звань. Реалізація рішень атестаційних комісій.

Сертифікація педагогічних працівників, умови та порядок її проведення. Інструменти сертифікації: вивчення практичного досвіду роботи учасників сертифікації, самооцінювання ними власної педагогічної майстерності (е-портфоліо), незалежне тестування фахових знань та умінь.

Значення атестації та сертифікації для професійного розвитку педагогічних працівників.

Тема 2. Сучасний стан розвитку освіти. Реалізація Концепції НУШ

Сучасний стан освіти України. Тенденції та проблеми розвитку освіти в Україні. Пріоритети діяльності МОН України: реформа середньої освіти «Нова українська школа», модернізація професійно-технічної освіти, забезпечення якості вищої освіти, створення нової системи управління та фінансування науки.

Реалізація завдань Концепції «Нова українська школа», впровадження педагогіки партнерства, створення сучасного освітнього середовища та системи інклюзивного навчання, формування ключових компетентностей і розвиток наскрізних умінь. Компоненти «формули» Нової української школи: зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, необхідних для успішної самореалізації особистості в суспільстві; педагогіка, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками; умотивований учитель, який має свободу творчості й розвивається професійно; орієнтація на потреби учня в освітньому процесі, дитиноцентризм; наскрізний процес виховання, який формує цінності; нова структура школи, яка дозволяє добре засвоїти новий зміст і набути компетентності для життя; децентралізація та ефективно управління, що надасть школі реальну автономію; справедливий розподіл публічних коштів, що забезпечить рівний доступ усіх дітей до якісної освіти.

Нетипові освітні програми («Інтелект України», «На крилах успіху», «Росток» та інші).

Тема 3. Організація роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладі освіти

Єдина система організації роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу (учнів, студентів, курсантів, слухачів, аспірантів та працівників закладів освіти), а також обов'язки керівників та посадових осіб щодо забезпечення безпечних та нешкідливих умов навчання, утримання і праці, запобігання травматизму.

Порядок взаємодії осіб, які беруть участь в управлінні. Використання законодавчих та інших нормативно-правових актів з охорони праці. Нормативні акти про охорону праці, що підлягають затвердженню трудовим колективом (Положення про комісію з питань охорони праці підприємства, Положення про уповноважених трудових колективів з питань охорони праці тощо).

Управління внутрішніми нормативними актами. Планування роботи з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності. Орієнтовний зміст розділу «Охорона праці» річного плану роботи закладу. Порядок проведення та реєстрації інструктажів з охорони праці з учнями.

Тема 4. Нормативно-правове забезпечення освітнього процесу в закладі освіти

Правові засади організації та діяльності закладів освіти. Освітній процес як система науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на розвиток особистості шляхом формування та застосування її компетентностей. Освітня програма як єдиний комплекс освітніх компонентів, спланованих і організованих для досягнення визначених результатів навчання. загальний

обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти. Компоненти освітньої програми: вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою; перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей та/або предметів, дисциплін тощо, логічну послідовність їх вивчення; форми організації освітнього процесу; опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти; інші освітні компоненти (за рішенням закладу освіти). Повноваження керівника закладу освіти щодо організації освітнього процесу та здійснення контролю за виконанням освітніх програм. Система забезпечення якості освіти. Універсальний дизайн у сфері освіти. Академічна свобода і академічна доброчесність.

Тема 5. Професійна підготовка педагога до роботи в умовах НУШ

Розвиток людських ресурсів як основа реформи освіти. Особливості професійного розвитку педагогічних працівників. Організаційні і фінансові аспекти підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Зміст підготовки педагогів до діяльності в умовах Нової української школи: нові державні стандарти, нові методики, партнерство в освіті тощо. Підготовка керівника до ефективного управління закладом в умовах автономії: стратегічне планування, управління персоналом, управління організаційними змінами тощо. Індивідуальна траєкторія професійного розвитку. Критерії SMART: S (specific – точні) ; M (measurable – вимірювані); A (ambitious – амбіційні); R (realistic – реалістичні); T (time bound – зафіксовані в часі) для визначення цілей професійного розвитку. Сертифікація педагогів.

Модуль 2. Професійний

Актуальність модуля. Сучасний етап реформування системи освіти України характеризується інтенсивним пошуком нових підходів у теорії та практиці навчання, активним втіленням нових технологій і освітніх моделей, орієнтацією на розвиток інноваційної особистості педагога. Головним у цьому процесі має стати питання перепідготовки педагога, зорієнтованого на особисте і професійне зростання впродовж життя, інноваційний стиль мислення, здатного творчо підходити до вирішення освітніх завдань. Інноваційна педагогічна діяльність стає на сьогоднішній день основним напрямом реалізації модернізаційних реформ у вищій освіті й одним із суттєвих напрямів переходу до моделі інноваційного розвитку України в цілому.

Мета модуля: вдосконалення інноваційно-дослідницької, соціально-психологічної та інформаційно-комунікативної компетентностей слухачів – завідувачів, методистів методичних служб, сприяння їх професійному й особистісному розвитку.

Завдання модуля:

- окреслити методологічні орієнтири сучасної науки й освіти; основні характеристики інформаційного суспільства та теорію управління знаннями;

- визначити психолого-управлінські технології підвищення ефективності професійної діяльності завідувачів, методистів методичних служб;
- ознайомити із основними сервісами глобальної мережі Інтернет, їхніми функціями в професійній діяльності, призначенням, поняттям, термінологією, перевагами тощо;
- набути знання та вміння ефективного впровадження інформаційних технологій у роботу закладів освіти, створення підґрунтя для подальшого засвоєння та використання нових програмних продуктів з фахових питань.

2.1. Педагогічна інноватика

Тема 1. Інноваційні методи навчання та виховання учнів

Від інформаційної до рефлексивної моделі освіти. Сучасна освіта: портрет без прикрас. Інтеграція наскрізних умінь у щоденне шкільне життя та формування компетентностей як пріоритетне завдання педагога. Інновації в освіті. Класифікація інновацій. Інноваційні методи навчання та виховання дітей.

Навчання дитини самостійному мисленню як пріоритетна мета освітнього процесу й одна з базових форм підготовки до успішної життєдіяльності в інформаційному та постінформаційному суспільстві. Сутність та основні складові методики «Перевернутий клас». Переваги моделі «перевернутий клас». Педагогічні принципи альтернативної методики «Філософія для дітей» (Р4с). Теоретико-методологічні засади упровадження методики «Р4с» у зміст навчання та виховання дітей. Методи залучення дітей до філософування. Особистісні та творчі перетини М. Ліпмана і В. Сухомлинського.

Тема 2. Тренінгові технології навчання

Тренінг як педагогічна технологія. Ефективність тренінгових технологій. Групова динаміка: модерація та фасилітація. Основні особливості тренінгової діяльності та унікальність тренерства. Ролі та функції тренера. Інтерактивні форми та методи тренінгових технологій.

Етапи проведення тренінгу. Знайомство, очікування учасників, встановлення правил. Основна частина: актуалізація знань, вмінь та навичок, виклад основного матеріалу в інтерактивній формі. Завершення тренінгового заняття: поняття «рефлексія» та «дебрифінг». Постановка запитань для успішної рефлексії.

Планування роботи тренера.

Тема 3. Наскрізне виховання цінностей

Проблема виховання. Вплив якостей випускника на його ціннісно-орієнтаційну спрямованість. Зв'язок між цінностями, ціннісними орієнтаціями, ціннісними установками та ціннісними ставленнями у вихованні особистості.

Виховна складова освітнього процесу. Виховання як наскрізний процес формування і розвитку зростаючої особистості та орієнтації на загальнолюдські

цінності. Методи і методика виховання особистості на цінностях (вищі, базові, наскрізні цінності).

Аксіологічний підхід до виховання. Ціннісний потенціал компетентностей. Моделювання програми спільних цінностей. Технології створення цінностей.

Тема 4. Освітній потенціал гри LEGO «б цеглинок»

Діяльнісний підхід до навчання. Гра в теорії та практиці. Гра як чинник всебічного розвитку дитини. Класифікація та методи проведення ігор та ігрових технологій. Активізація пізнавальної діяльності молодших школярів засобами розвивальних ігор. Ігрове навчання на уроках з шестирічними дітьми. Ігрові проблемні ситуації на уроках в початкових класах.

LEGO-конструктор як дієвий інструмент навчання та розвитку дитини. Розвиток мислення, мовлення, уваги, оперативної пам'яті, самоконтролю та ментальної (когнітивної) гнучкості засобами гри LEGO «б цеглинок». LEGO в роботі педагога.

2.2. Педагогічна психологія та інклюзивна освіта

Тема 1. Попередження професійного вигорання як умова забезпечення ефективної педагогічної діяльності

Поняття «професійного вигорання» та його вплив на здоров'я і професійну діяльність особистості педагога. Причини виникнення цього синдрому у представників педагогічних професій. Психофізичні, соціально-психологічні та поведінкові симптоми вигорання. Основні чинники і фактори (вік, стать, сімейний стан, особистісні характеристики), що впливають на психоемоційний стан особистості. Емоційне вигорання як стрес.

Способи попередження професійного вигорання. Фізіологічний, емоційно-вольовий та ціннісно-смісловий рівні регуляції психофізичного стану. Методи збереження психічного здоров'я. Інтерактивні вправи, спрямовані на формування навичок управління власними емоціями та уникнення стресових напружень у професійній діяльності. Формування емоційної компетентності педагогічних працівників як важливий чинник збереження психічного здоров'я в умовах змін.

Тема 2. Психологічні основи управління конфліктами в освітньому середовищі

Поняття «конфлікт» у сучасному розумінні як складне, багатопланове явище. Основні суперечності і конфлікти в системі освіти (конфлікти діяльності, конфлікти вчинків, мотиваційні конфлікти, конфлікти взаємин, конфлікти, зумовлені слабкою організацією навчання в школі). Психологічна структура конфліктогенності професії вчителя. Визначення і характеристика основних психологічних детермінант конфліктності в закладах освіти.

Умови та шляхи психолого-педагогічної діагностики та корекції конфліктної поведінки учасників освітнього процесу. Психологічні технології

запобігання та розв'язання конфліктів. Психологічний інструментарій розв'язання конфліктних педагогічних ситуацій в освітньому середовищі.

Тема 3. Психологія педагогічної діяльності в умовах Нової української школи

Специфіка, структура та психологічний зміст педагогічної діяльності. Нові професійні ролі та завдання учителя у Новій українській школі. Психологічна готовність педагогічних працівників до роботи в умовах реформування освіти (мотиваційний, когнітивний, операційний, особистісний компонент). Характеристика рівнів продуктивності педагогічної праці за В. Семиченко. Проблемний характер педагогічної діяльності в умовах змін. Особливості психологічного супроводу учителя нової української школи. Соціалізація педагогів в освітньому просторі нової української школи.

Особистість учителя в освітньому процесі НУШ. Психологічна компетентність сучасного вчителя. Основні умови перетворення діяльності вчителя у творчу. Проблема формування творчої особистості вчителя. Формування професійної рефлексії як педагогічна та психологічна проблема, шляхи її розвитку. Перелік ключових рефлексивних умінь, якими має опанувати педагог.

Тема 4. Організація навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами

Інклюзивне навчання як комплексний процес забезпечення рівного доступу до якісної освіти дітям з особливими освітніми потребами. Дитина з особливими освітніми потребами – сутність поняття. Класифікація видів порушень за нозологіями. Типологія та види інвалідності. Причини виникнення порушень. Організаційно-методичні засади навчання дітей з особливими освітніми потребами за інклюзивною формою навчання, індивідуальною, дистанційною.

Тема 5. Психолого-педагогічні технології інклюзивного навчання

Адаптації та модифікації як технології інклюзивної освіти. Технологія зворотнього зв'язку в інклюзивному класі, технологія створення «ситуації успіху». Шляхи створення інклюзивного освітнього середовища. Індивідуальна програма розвитку. Індивідуальний навчальний план. Психолого-педагогічний супровід дитини з особливими освітніми потребами.

Тема 6. Інноваційні підходи щодо профілактики негативних проявів у поведінці дітей та підлітків. Булінг і мобінг

Насилля у школі. Причини насилля в стосунках між дітьми. Проблема булінгу та мобінгу. Зв'язок між явищами девіантної та агресивної поведінки в соціумі та освітнім середовищем. Важелі впливу та контролю над дітьми і підлітків.

2.3. Розвиток наукової дисципліни

Тема 1. Психолого-педагогічний супровід пошуково-дослідницької діяльності педагогічних працівників

Теоретичні відомості у працях науковців про психолого-педагогічний супровід педагога до здійснення пошуково-дослідницької роботи.

Технологія, основні методи та методика, елементи механізму психолого-педагогічного супроводу педагогічних працівників до здійснення пошуково-дослідницької роботи. Основні етапи процесу формування готовності педагогів до пошуково-дослідницької діяльності.

Загальні фактори, які сприяють активізації пошуково-дослідницької діяльності педагогічних працівників.

Тема 2. Сучасний зміст і аспекти виховання

Розвиток освіти і виховання. Узгодження мети, цілей завдань освіти і виховання в умовах реформування освіти. Нова філософія виховання. Стратегія національно-патріотичного виховання. Виховання громадянина-патріота України.

Сутність виховання. Основна мета, виховні завдання та закономірності та принципи сучасного виховання. Особливості та умови сучасного виховання.

Українська національна система виховання. Вибір змісту виховання та підходи до виховання. Побудова та моделювання процесу виховання. Виховний потенціал особистості. Пошук індикаторів вихованості особистості.

Тема 3. Моніторинг як інноваційний інструмент удосконалення якості освіти

Поняття про моніторинг. Освітній моніторинг. Об'єкти і суб'єкти педагогічного моніторингу. Моніторинг і контроль.

Поняття про якість освіти. Трактуювання поняття «якість освіти» у сучасній науково-педагогічній літературі. Якість освіти на національному та регіональному рівні. Якість освіти на рівні ЗЗСО.

Кваліметрія як засіб вимірювання якості освіти. Зовнішнє незалежне оцінювання як фрагмент загальнонаціональної системи моніторингу якості освіти.

Тема 4. Сучасні підходи в освіті: сутність та реалізація

Навички XXI століття. Основні компетентності для навчання протягом усього життя – Європейські еталонні рамки. Ключові компетентності для нової української школи. Реалізація компетентнісного підходу на уроках. Таксономія Б. Блума. Моделювання компетентнісного завдання. Діяльнісний підхід у навчанні. Модель навчання «через досвід» Д. Колба. Структура заняття в системі діяльнісного навчання. Складові реалізації особистісно зорієнтованого підходу в навчанні на практиці. Зони розвитку за Л. Виготським. Диференційований підхід до учнів.

Наскрізні змістові лінії: інтеграція ключових надпредметних компетентностей через зміст, форми і методи, освітній простір. Реалізація та

інтеграція наскрізних змістових ліній. Формування та оцінювання компетентностей в освітньому процесі у базовій середній освіті на прикладі інтеграції наскрізної змістової лінії «Громадянська відповідальність». Інтеграція наскрізних змістових ліній: моделювання уроку.

Тема 5. Інтеграційні процеси у змісті загальної середньої освіти

Проблема інтеграції змісту навчання в педагогічній теорії і практиці. Основні тенденції інтеграційних процесів у змісті загальної середньої освіти.

Особливості реалізації міжпредметної інтеграції в початковій освіті. Інтегрований тематичний день, тиждень. Інтегрований підхід до навчання у базовій середній освіті. Інтегрування у змісті профільної середньої освіти. Виховання громадянина шляхом інтеграції в системі загальної середньої освіти.

Інтегрований урок як одна з ефективних форм організації навчання. Технологія проведення інтегрованого уроку. Зміст і організація бінарних уроків. Навчальний проект як форма інтеграції предметів та засіб формування ключових і предметних компетентностей учнів.

2.4. Інформаційні та комунікаційні технології

Тема 1. Розвиток інформаційно-цифрової компетентності педагога в умовах Нової української школи

Інформаційно-цифрова компетентність як одна із ключових компетентностей Нової української школи.

Інформація та інформаційне суспільство (суспільство знань). Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) та їх роль щодо забезпечення вільного доступу до освіти суб'єктів навчання та покращення якості освітнього процесу, спрямованого на формування ключових освітніх компетентностей. Доцільні ІКТ як дієвий засіб інтенсифікації процесу зміни ролі вчителя в системі сучасної освіти.

Використання сучасних веб-технологій як провідний шлях учасників педагогічного процесу до суттєвого покращення процесу підвищення кваліфікації на основі обміну інформацією, співпраці та взаємонавчання у професійних онлайн-спільнотах, мережевому спілкуванні з методистами та експертами в галузі педагогічних та інформаційних технологій.

Тема 2. Використання інструментів текстового процесора для створення дидактичних матеріалів

Сутність понять програмне забезпечення та офісне програмне забезпечення, текстовий процесор. Огляд та аналіз текстових процесорів. Особливості роботи з мережевими документами. Алгоритм створення мережових дидактичних матеріалів зі спільним редагуванням та коментуванням. Робота з інструментами текстового процесора Microsoft Word. Алгоритми роботи зі схемами та таблицями, автофігурами, графічними заголовками, посиланнями, межами сторінки. Створення дидактичних матеріалів інструментами текстового процесора.

Тема 3. Створення дидактичних матеріалів засобами електронних таблиць

Призначення офісної програми Microsoft Excel. Особливість роботи з електронними таблицями. Основні можливості програми. Інтерфейс користувача. Об'єкти електронних таблиць та їх форматування. Введення, редагування даних і форматування таблиць у середовищі табличного процесора. Маркер автозаповнення. Використання формул в електронних таблицях. Функції для опрацювання даних. Аналіз даних за допомогою функції табличного процесора. Упорядкування та фільтрування списків. Сортування та фільтрування даних. Створення діаграм на основі таблиці. Перегляд сторінок, копіювання та підготовка до друку.

Тема 4. Мультимедійна підтримка освітнього процесу інструментами редактора презентацій

Сутність понять мультимедіа та мультимедійний урок. Принципи підготовки до уроку з мультимедійною підтримкою. Огляд та аналіз редакторів презентацій. Структура та етапи створення інтерактивних вправ засобами MS PowerPoint. Робота з об'єктами SmartArt. Налаштування гіперпосилань та дій. Аналіз та налаштування ефектів анімації та демонстрації. Тригери, особливості роботи з ними. Розробка власної інтерактивної вправи засобами MS PowerPoint. Алгоритм створення простих відеороликів інструментами редактора презентацій.

Тема 5. Використання інтернет-ресурсів в освітньому процесі

Сутність, принципи та основні поняття інтернет-ресурсів. Завдання інтернет-ресурсів. Нормативно-правові основи використання інтернет-ресурсів в освітньому процесі. Підготовка навчальних повідомлень, творчих робіт, мультимедійних презентацій та публікацій. Перегляд та обговорення освітніх, науково-популярних відеоматеріалів у відеохостінгах. Використання інтернет-ресурсів в педагогіці – для створення тематичних вчительських та учнівських блогів. Публікація власних навчальних та дослідницьких матеріалів на різного роду веб-сайтах та персональних блогах. Використання «хмарних сервісів» в освітньому процесі, зокрема Гугл Документи (Google Docs), Гугл Диск (Google Drive), сервіс для ведення блогів (Blogger), Гугл Календар (Google Calendar) тощо.

Тема 6. Методика використання цифрових освітніх ресурсів

Модернізація шкільної освіти та впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в освітній процес в умовах реформування освіти. Забезпечення рівних можливостей дітей у здобутті якісної освіти незалежно від місця проживання, статку і статусу їхніх сімей.

Поняття цифрових освітніх ресурсів (ЦОР). Шляхи вирішення проблеми створення і використання цифрових освітніх ресурсів для закладів середньої освіти України. Вимоги до ЦОР та їх класифікація відповідно до мети

застосування та можливостей. Адреси мережевих колекцій ЦОР та доцільність їх використання. Аналіз, переваги та недоліки готових навчальних програм для вивчення.

Основні методики створення власних ЦОР засобами прикладних програм Paint, Microsoft Office Word, Microsoft Office PowerPoint. Інструментарії Tagxedo та Tagul для створення «хмаринки» тегів. Використання навчальних on-line-ресурсів shkolaonline.net, teacher.at.ua, samouchka.com.ua, classtools.net, rebus1.com та ін. в роботі вчителя.

Тема 7. Організація самоосвітньої діяльності в інформаційно-освітньому середовищі дистанційного навчання

Нормативно-правове забезпечення розвитку дистанційного навчання. Програмно-інструментальні засоби для реалізації дистанційного навчання. Інформаційно-освітнє середовище дистанційного навчання (ІОС ДН).

Реєстрація в ІОС ДН. Авторизація в ІОС ДН. Структура ІОС ДН. Структура електронного навчального курсу. Організація самостійної роботи із змістовим наповненням електронного навчального курсу в ІОС ДН.

Інструменти ІОС ДН для організації дистанційної взаємодії між учасниками освітнього процесу. Інструмент ІОС ДН «Форум». Інструмент ІОС ДН «Чат».

Інструменти ІОС ДН для визначення ефективності самоосвітньої діяльності. Інструмент ІОС ДН «Тест». Ознайомлення із технологією проходження тестування.

Модуль 3. Фаховий

Актуальність модуля. Оволодіння теоретико-методологічними знаннями і сучасними управлінськими технологіями стає нагальною потребою кожного керівника у сфері освіти. Даний модуль спрямований на розгляд теоретико-методологічних і технологічних питань управління.

Мета модуля: удосконалення управлінської та науково-методичної компетентності слухачів, сприяння їх професійному й особистісному розвитку в умовах перманентних змін.

Завдання модуля:

- підвищити рівень інтегральної та спеціальної/фахової компетентностей;
- сформувати практичні навички щодо аналізу освітнього середовища закладу та прийняття управлінських рішень;
- ознайомити із сучасними концепціями менеджменту (тайм менеджмент, мотиваційний, проектний, стратегічний менеджмент);
- сформувати практичні навички щодо ефективного виконання основних функцій менеджменту: планування, організації, мотивації та контролю;
- розкрити особливості маркетингової діяльності в системі освіти;

- удосконалити управлінські та лідерські навички (навички комунікації та самопрезентації, прийоми впливу і протистояння впливу, мотивації та самомотивації);
- розкрити систему науково-методичної роботи як засобу розвитку професійної компетентності;
- дати поняття про моніторинг у системі методичної роботи як основу високопрофесійного наукового, аналітичного і прогностичного супроводу науково-методичної роботи;
- розкрити особливості партнерської взаємодії учасників освітнього процесу і громадськості.

3.1. Менеджмент і лідерство

Тема 1. Формування стратегічної рамки розвитку закладу освіти

Формування стратегічної рамки (програми, перспективного плану) розвитку закладу освіти в умовах європейського вектору розвитку галузі освіти в Україні. Стратегія як набір правил для прийняття рішень. Стратегія як єдність «5Р» (за Г. Мінцбергом). Стратегія як довгостроковий якісно обраний напрям розвитку освітньої організації. Процес цілепокладання. Класифікація цілей. СТЕП-аналіз – вивчення соціальних, технологічних, економічних і політичних чинників, що впливають на діяльність закладу. SWOT-аналіз – визначення сильних і слабких сторін організації, можливостей і загроз (strength, weaknesses, opportunities and threats). GAP-аналіз – інструмент виявлення і ліквідації розривів між очікуваною і реальною якістю освітніх послуг.

Роль керівника-лідера під час впровадження зміни. Стратегії проведення змін. Етапи проведення змін, план проекту змін (модель Дж. Коттера). Історія Змін як модель розвитку організації. Модель 70/20/10. Ефективний зворотний зв'язок. Концепт «організації, що навчається». Найчастіші помилки на шляху змін.

Тема 2. Впровадження проектної діяльності в практику закладу освіти

Проект, як комплекс взаємопов'язаних заходів, призначених для досягнення впродовж заданого терміну і бюджету поставлених завдань з чітко визначеними цілями. Етапи реалізації проектів. Структура проекту. Вимоги донорських організацій до проектів. Побудова мети та завдань проекту за принципами SMART. Логіко-структурна матриця проекту. «Дерево проблем». «Дерево рішень». Практичне впровадження проектної діяльності закладами загальної середньої освіти. Вимоги до управлінських компетентностей керівників закладів освіти щодо реалізації проектної діяльності.

Тема 3. Документаційний супровід освітнього та управлінського процесів у закладі загальної середньої освіти

Поняття освітнього, управлінського процесів та документаційного супроводу. Вимоги нормативно-правових документів, що регламентують

організацію освітнього, управлінського процесів у закладі загальної середньої освіти.

Порядок документування управлінської інформації закладу освіти. Установчі документи закладу освіти (Статут, правила внутрішнього розпорядку, колективний договір, штатний розпис закладу освіти, Положення про піклувальну раду закладу освіти, ін.).

Планування освітнього процесу. Створення освітніх і навчальних програм, формування робочого навчального плану закладу освіти. Календарно-тематичний план, план-конспект навчального заняття (уроку, екскурсії, дослідницького, проектного заняття тощо). Інші внутрішні нормативні документи закладу освіти. Електронний документообіг у закладі освіти.

Тема 4. Організація науково-методичної роботи з педагогічними працівниками в умовах компетентної освіти

Науково-методична робота в умовах компетентної освіти як дієвий засіб неперервного професійного розвитку педагогічних працівників. Формування педагога-дослідника, тьютора, фасилітатора, агента змін з високим рівнем професіоналізму, методичної та загальної культури. Шляхи та напрями модернізації системи науково-методичної роботи з педагогічними працівниками. Сучасні підходи, пріоритетні принципи та завдання організації та функціонування науково-методичної роботи в закладі освіти. Традиційні та інноваційні форми роботи методичної роботи, які спрямовані на формування професійних компетентностей педагогічних працівників в сучасних умовах.

Тема 5. Професійна компетентність працівників методичної служби

Професійна компетентність педагогів як соціальна проблема. Особливості професійної діяльності працівників методичної служби.

Теоретичні основи формування професійної компетентності завідувача, методиста методичних служб. Зміст і структура професійної компетентності завідувача, методиста методичних служб. Професійно-кваліфікаційна характеристика завідувача, методиста методичних служб.

Технологія формування фахової компетентності методистів у системі післядипломної педагогічної освіти.

Розвиток професійно-менеджерської культури працівників методичної служби як невід'ємної складової їхньої професійної компетентності.

Тема 6. Управління змінами у закладі освіти

Об'єктивність процесів змін в освіті як відкритій системі. Принципові положення управління освітою як відкритою системою. Заклад освіти як відкрита система. Чинники освітніх змін. Характеристика змін. Роль керівника-лідера під час впровадження зміни. Стратегії проведення змін. Етапи проведення змін, план проекту змін (модель Дж. Коттера). Історія Змін як модель розвитку організації. Модель 70/20/10. Ефективний зворотний зв'язок. Концепт «організації, що навчається». Стратегія як довгостроковий якісно

обраний напрям розвитку освітньої організації. Процес цілепокладання. Класифікація цілей. Найчастіші помилки на шляху змін.

Тема 7. Особливості управління людськими ресурсами в закладі освіти

Складові ефективного функціонування освітньої систем. Адаптація надбань науки до практики керівництва педагогами у закладі освіти. Ключові поняття освітнього менеджменту. Теоретичні основи управління персоналом. Сутність та зміст управління персоналом.

Поняття «мотивація» та її роль в управлінні. Мотивація в роботі керівника закладу освіти. Класичні теорії мотивації: еволюція підходів. Історія розвитку шкіл менеджменту та підходів до управління. Мотиваційний менеджмент: моделі запровадження. Реалізація мотиваційного менеджменту в щоденному управлінні. Способи аналізу професійної поведінки педагогів. Розробка коротко-, середньо- та довгострокових програм мотиваційних заходів у закладі освіти.

Тема 8. Лідерство, як елемент розвитку закладу освіти: поняття та сутність ситуативного лідерства

Визначення лідерства. Поняття лідерства в організації. Ефективність управління. Разовий успіх або довгострокова ефективність. Повноваження керівника. Сила службового становища. Сила особистого впливу. Формула лідерства. Теорія Таненбаума. Теорія класифікації стилів керівництва.

Модель ситуативного лідерства Херсі-Бланшара. Поведінка, орієнтована на виконання поставленого завдання (директивна поведінка). Поведінка, орієнтоване на формування відносин (підтримуюча поведінка). Стилі лідерства: інструктуючий, наставницький, підтримуючий, делегуючий. Вибір найпродуктивнішого стилю управління в залежності від ситуації. Ступінь готовності співробітника до виконання поставленого завдання. Здібності до виконання завдання. Знання, освіта, досвід, навички, усвідомлення власної ролі.

Мотивація. Впевненість і бажання. Надмірне керівництво. Недостатнє керівництво. Ефективне керівництво. Аналіз, гнучкість, адаптація. Розвиток співробітників. Процес розвитку співробітників. Типологічна модель мотивації Герчікова. Деніел Пінк і його погляди на систему мотивації.

Тема 9. Функції управління в освіті та здійснення контролю за веденням ділової документації

Поняття функції управління. Класичні і діяльнісні функції, їх рольове призначення, взаємозв'язок і взаємозалежність. Модернізація управлінських функцій.

Контроль як функція управлінського циклу. Принципи і види контролю. Форми і методи контролю. Планування та ведення контролю.

Нормативні вимоги щодо ведення ділової документації у закладах освіти. Специфіка контролю за веденням ділової документації.

Узагальнення результатів контролю. Складання підсумкових таблиць, схем, діаграм, доповідних записок, проектів наказів тощо. Оприлюднення підсумків контролю.

Оцінка та самооцінка контролюючої діяльності. Визначення основних напрямків коригування управлінських рішень.

Тема 10. Удосконалення освітнього процесу в умовах особистісно орієнтованої освіти

Сутність особистісно орієнтованої освіти. Принципи перебудови освітнього процесу: гуманізація, демократизація, особистісна орієнтація.

Психолого-педагогічні засади удосконалення освітнього процесу в умовах особистісно орієнтованої освіти.

Моделі освітнього процесу на особистісно орієнтованих засадах.

Тема 11. Сучасні аспекти теорії та практики виховання в освітньому просторі України

Проблеми виховання в контексті нової філософії освіти. Стратегічні напрями національного виховання: формування національної свідомості і самосвідомості, духовності особистості. Удосконалення змісту, методів національного виховання.

Цінності. Наукова сутність. Ціннісна система. Цінності – ядро виховання особистості. Система цінностей і стратегія виховання. Співвідношення національних і загальнолюдських цінностей у вихованні. Громадянськість як інтегральна ціннісна орієнтація особистості. Релігієзнавство і проблеми формування духовних цінностей молоді.

Особистісно зорієнтоване виховання. Особистісно зорієнтовані технології у виховному процесі: наукові засади створення, вихідні принципи функціонування. Місце і роль педагога в контексті особистісно зорієнтованої технології.

Громадянське виховання. Сутність громадянськості. Моделі громадянського виховання. Проблеми політичного виховання.

Превентивне виховання як пріоритетний напрям світової науки.

Концептуальні засади формування духовності особистості на основі християнських моральних цінностей.

Провідні напрями родинного виховання. Саморозвиток особистості.

Тема 12. Функції та принципи методичної роботи з педагогічними кадрами

Поняття «методична робота», «модернізація освіти», «методична робота як система». Посилення значення науково-методичної роботи в період реформування системи освіти.

Дві основні групи функцій методичної роботи. Функції методичної роботи стосовно загальної державної політики в галузі освіти: функція осмислення соціальної ролі методичної служби; функція осмислення педагогічними

працівниками соціального замовлення та становлення національної системи освіти.

Функції методичної роботи стосовно конкретного педагогічного працівника: аналітично-оцінююча, адаптивна, компенсаторська, розвивальна, прогностична, інформаційно-пропагандистська, комунікативна, стимулююча.

Пріоритетні принципи організації та функціонування методичної роботи як системи: діагностичний підхід, системний підхід, самодостатність, випереджаючий характер, практична та адресна спрямованість, толерантність та партнерство, самореалізація особистості, розвиток творчого потенціалу особистості, актуалізація результатів.

Тема 13. Педагогічна діагностика та навчальна діяльність у системі методичної роботи

Поняття «діагностика», «педагогічна діагностика», «педагогічна ситуація».

Основні напрямки діагностичної діяльності у ЗЗСО: вивчення стану навчальних предметів, здійснення моніторингу навчальних досягнень та рівня вихованості учнів, рівня професійної компетентності педагогічних працівників та їх потреб; оцінювання результативності методичної роботи.

Групи методів діагностування: інформаційно-констатуючі (педагогічне спостереження, бесіди та інтерв'ю, анкетування, рангування); оціночні (експертна оцінка, незалежні характеристики, самооцінка); продуктивні (педагогічний аналіз результатів професійної діяльності, тестування).

Характеристика основних методів діагностування (педагогічне спостереження, анкетування, бесіда, тестування тощо).

Основні етапи та компоненти технології діагностування професійної компетентності педагогічних працівників.

Основні вимоги навчання дорослих із певним професійним досвідом: адаптація до специфіки, потреб та інтересів учня; проблемний та дослідницький характер навчальної діяльності; дотримання основних принципів методичної роботи, спрямування навчальної діяльності педагогічних працівників на їх професійний розвиток як безперервний процес; забезпечення освітнього процесу та рівня готовності до навчальної діяльності в системі методичної роботи.

Сучасні форми навчальної діяльності, специфіка та методика їх проведення (лекція, доповідь, практичне заняття тощо).

Основні групи практичних занять, характерні форми їх проведення.

Тема 14. Внутрішня система забезпечення якості освіти: алгоритм розбудови

Сутність понять «якість освіти». П'ять напрямів основних вимірів якісної освіти: здобувачі освіти, середовище, зміст, процес та результати навчання. Самооцінювання закладів освіти як системний і комплексний підхід до аналізу діяльності. Якість освітньої діяльності як рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, встановленим законодавством. Система забезпечення

якості в закладах освіти (внутрішня система забезпечення якості освіти). Сутність поняття «система». Напрями внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності та їх вимоги, критерії й індикатори.

Послідовність кроків і дій у розбудові внутрішньої системи забезпечення якості освіти. Самооцінювання як інструмент для розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти. Положення про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти закладу. Політики і процедури. Вимоги, критерії, індикатори для самооцінювання якості освітньої діяльності. Методи збору інформації, інструменти та джерела отримання інформації. Оприлюднення документу (положення/порядку) про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти закладу.

Тема 15. Організаційно-методичні засади роботи з педагогічними кадрами в умовах профільного навчання

Завдання вчителя в умовах переходу школи на профільне навчання. Напрями підготовки вчителя до роботи в умовах профільної школи. Напрями діяльності вчителя у профільній школі: інформаційний, діагностичний, професіографічний, консультаційний, освітній. Принципи проектування індивідуальних стратегій навчання. Зміст і методики вивчення курсів за вибором.

Тема 16. Технології розробки концепцій, комплексно-цільових програм, проектів

Поняття управління розвитком закладу освіти. Система управління розвитком закладу освіти. Розвиток закладу освіти як інноваційний процес.

Програмно-цільовий підхід до управління розвитком закладу освіти. Програма розвитку: сутність, побудова та структура. Логічна структура етапів розробки програми. Зразки методик для здійснення проблемно-орієнтованого аналізу розвитку закладу освіти. Оновлення організаційного механізму управління закладом освіти та саморозвиток її керівника.

Тема 17. Урок в умовах нової української школи: технології і методики проведення та аналізу. Нові ролі вчителя

Урок як частина освітнього процесу. Характерні ознаки сучасного уроку. Основні етапи підготовки до уроку (діагностичний, прогнозування, планування). Недоліки в організації уроку в умовах нової української школи. Пріоритетні напрями діяльності в організації освітнього процесу.

Сучасні підходи до навчання відповідно до нових освітніх стандартів, оновлених програм. Нові технології навчання, їх сутність, мета, завдання та особливості впровадження: система розвивального навчання, компетентнісного, особистісно зорієнтованого навчання, інтенсивного вивчення матеріалу укрупненими частинами, навчального проектування, модульно-розвивального навчання, інтерактивного навчання тощо. Особливості парної, групової, кооперативної та інших форм роботи на уроці. Інтерактивні

форми навчання. Основні критерії аналізу уроку в умовах компетентнісного навчання.

Моделювання різних типів сучасного уроку: формування компетентностей, розвитку компетентностей, перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей, корекції основних компетентностей, комбінованого тощо.

Тема 18. Педагогічний аналіз занять у системі методичної роботи

Педагогічний аналіз як провідна функція методичної роботи, як прояв єдності управлінської функції, етапу управлінського циклу і методу управлінської діяльності менеджера освіти (у даному випадку – працівника методичної служби).

Сутність, особливості та технологія педагогічного аналізу в умовах функціонування методичної роботи як системи.

Три основні групи завдань педагогічного аналізу: пізнавальні, конструктивно-організаційні, виховні.

Функції педагогічного аналізу: діагностична, коригуюча, проектуюча і стимулююча.

Основні види занять, які підлягають педагогічному аналізу: заняття в різноманітних формах методичної роботи – лекції, практичні заняття, круглі столи тощо; відкриті уроки в системі методичної роботи; уроки вчителів у процесі вивчення стану викладання шкільних предметів; заняття в дошкільних, позашкільних закладах.

Принципи педагогічного аналізу: цілеспрямованість і системний підхід; діагностичний підхід; наукова обґрунтованість; аналіз заняття з позиції досягнутого результату; демократичність; оперативність; конструктивність; ретроспективність.

Тема 19. Вивчення, узагальнення та впровадження педагогічного досвіду: технологічний та методичний аспекти

Суть і визначення педагогічного досвіду. Проблеми прогнозування та моделювання педагогічного досвіду у працях науковців. Прогнозуюча та моделююча функції у формуванні та впровадженні моделей педагогічного досвіду.

Критерії оцінювання педагогічного досвіду: актуальність, висока результативність, наукова обґрунтованість, оригінальність, можливість творчого наслідування іншими педагогами.

Рівні педагогічного досвіду: репродуктивний, раціоналізаторський, новаторський.

Технологія виявлення, вивчення, узагальнення педагогічного досвіду. Основні етапи та форми впровадження та поширення досвіду.

Орієнтована структура узагальненого опису педагогічного досвіду.

Тема 20. Моніторингові дослідження в системі методичної роботи

Види моніторингу у системі роботи методичної служби. Планування моніторингових досліджень в системі методичної роботи. Аналіз результатів моніторингу. Організація корекційної діяльності за результатами моніторингу в системі методичної роботи.

Нові освітні методики в галузі моніторингу в системі методичної роботи.

Моніторинг управління методичною роботою. Функції та етапи моніторингу в системі методичної роботи. Алгоритм проведення моніторингу в системі методичної роботи.

3.2. Спецкурси

Формування та реалізація кадрової політики закладу освіти

Кадрова робота керівника закладу освіти. Обов'язкові документи з кадрових питань. Побудова кадрової політики в закладі освіти. Мета, механізм формування, напрями кадрової політики. Командотворення (тимбілдінг). Метод MeWeUs. Кайрос-менеджмент. Кодекс корпоративної етики.

Поняття «мотивація» та її роль в управлінні. Мотивація в роботі керівника закладу освіти. Мотиваційний менеджмент: моделі запровадження (раціональна мотиваційна модель, модель самореалізації, модель співучасті).

Складові запровадження мотиваційного менеджменту в закладі освіти. Реалізація мотиваційного менеджменту в щоденному управлінні. Розроблення коротко-, середньо- та довгострокових програм мотиваційних заходів у закладі освіти.

Модуль 4

Діагностико-аналітичний

Організаційно-настановне заняття

Реєстрація слухачів. Організація та проведення вступного інструктажу з охорони праці. Ознайомлення з організацією, змістом та умовами проведення курсів. Надання рекомендацій щодо вибору теми конференції з обміну досвідом.

Вхідне комплексне діагностування

Вхідне комплексне діагностування проводиться на початку курсів і передбачає встановлення рівня соціально-гуманітарної та професійної підготовки, усвідомлення характеру власних прогалин, які дають змогу працювати в необхідному напрямі.

Вихідне комплексне діагностування

Установлення рівня знань слухачів за результатами засвоєння програми курсів підвищення кваліфікації. Демонстрування необхідного обсягу теоретичних знань та вміння для вирішення конкретних практичних завдань.

Конференція з обміну досвідом

Організація обговорення педагогічних інновацій, елементів нових технологій освіти, що сприяють розвитку професійної компетентності слухачів.
Рефлексія освітньої програми підвищення кваліфікації педагогів.